

ปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

เกียรติศักดิ์ วงษ์เลี้ยง^{1*} และ โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ²

^{1*} นักศึกษา วิทยาลัยทองสุข

² อาจารย์ วิทยาลัยทองสุข

SUPPORTING FACTORS FOR ACADEMIC WORK AND INTERNAL QUALITY
ASSURANCE OF TEACHERS IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE
SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Kiattisak Wongliang^{1*} and Sopee Wiwatchankit²

^{1*} Student, Thongsuk College, Thailand

² Lecturer, Thongsuk College, Thailand

Corresponding author e-mail: kiattisak_wo@gmail.com

วันที่รับบทความ 6 มีนาคม 2569 วันที่แก้ไขบทความ 12 มีนาคม 2569 วันที่ตอบรับบทความ 24 มีนาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการ 2) ศึกษาระดับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ เคอซี และ มอร์แกน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามการสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร รองลงมาคือกลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม และอันดับสุดท้ายคือ กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ ตามลำดับ 2) งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา และอันดับสุดท้ายคือด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ กลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.912 และสามารถอธิบายความผันแปรของปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้

ร้อยละ 87.80 ($R^2=0.878$) และผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ปัจจัยเกื้อหนุน งานวิชาการ งานประกันคุณภาพภายใน

Abstract

This research aimed to 1) examine the level of supporting factors for academic affairs, 2) investigate the level of internal quality assurance in educational institutions, and 3) study the relationship between supporting factors for academic affairs and internal quality assurance in educational institutions of teachers in opportunity expansion schools under the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1. The sample group consisted of 385 educational personnel, selected using the sample size determination table of Krejcie and Morgan. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were the mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. Multiple regression analysis was also employed to examine predictive relationships.

The findings revealed that 1) The supporting factors for academic affairs, overall, were at a relatively high level. When considered by aspect, the administrator factor ranked first, followed by the participation factor, while the supervision resource factor ranked last, respectively 2) Internal quality assurance in educational institutions, overall, was at a relatively high level. When examined by aspect, educational standards development ranked first, followed by monitoring, inspection, and evaluation of educational quality, whereas continuous quality improvement ranked last, respectively. 3) The relationship between supporting factors for academic affairs and internal quality assurance in educational institutions, analyzed using multiple regression analysis, showed that the administrator factor, supervision resource factor, and participation factor yielded a multiple correlation coefficient (R) of 0.912. These factors significantly explained 87.80 percent of the variance in internal quality assurance in educational institutions ($R^2 = 0.878$) at the 0.01 level of statistical significance. The hypothesis testing confirmed that the relationship between supporting factors for academic affairs and internal quality assurance in educational institutions was statistically significant at the 0.01 level.

Keywords: Supporting Factors, Academic Affairs, Internal Quality Assurance

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดกรอบการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในหมวดที่ 6 มาตรา 47-51 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีระบบประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) มาตรา 48 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาดำเนินการจัดระบบประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง และถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษา พร้อมทั้งต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก นอกจากนี้ มาตรา 49 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในรอบห้าปี ส่วนมาตรา 50 และมาตรา 51 กำหนดให้สถานศึกษาต้องให้ความร่วมมือในการประเมิน และหากผลการประเมินไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ต้องมีการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2545; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2560) ในระดับนโยบายชาติ การพัฒนาการศึกษาถูกกำหนดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดย แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนทางสังคมและเศรษฐกิจ ทั้งนี้ แผนดังกล่าวเชื่อมโยงกับ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งเป็นกรอบทิศทางหลักของประเทศในการมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และการขับเคลื่อนประเทศสู่โมเดลประเทศไทย 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

การดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โปร่งใส และมีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษาในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) อย่างมีประสิทธิภาพ (อันติมา ยัพรราชกูร์, 2559) ในบริบทของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “การนิเทศการศึกษา” ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการแก้ไขปัญหาเชิงระบบ (Glickman et al., 2004 อ้างถึงใน อิฐ แยมยิ้ม, 2563) ทั้งนี้ แนวคิดการนิเทศสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การใช้สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (Wiles & Bondi, 2004) สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 จำเป็นต้องอาศัยการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2559) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้น พบว่าการบริหารการนิเทศอาจยังไม่สามารถสนับสนุนงานวิชาการและงานประกันคุณภาพภายในได้อย่างเต็มศักยภาพ ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการบริหารการนิเทศสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มสำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการ การกำหนดนโยบาย และการสนับสนุนทรัพยากร 2) ปัจจัย

ด้านทรัพยากรการนิเทศ ได้แก่ โครงสร้างองค์กร บุคลากร งบประมาณ และบริบทพื้นที่ 3) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และชุมชนประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษาเชิงระบบที่เน้นการบูรณาการความร่วมมือและการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม (ในตะวัน กำพอม, 2567)

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาผลกระทบของปัจจัยการบริหารการนิเทศทั้งสามกลุ่มต่อการก่อกำหนดงานวิชาการและงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบกลยุทธ์การนิเทศที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน และยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับ ปัจจัยก่อกำหนดงานวิชาการของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยก่อกำหนดงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยก่อกำหนดงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ(Survey Study) ทำการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา ไม่ทราบขนาดแต่ทราบสัดส่วนที่ร้อยละ 60 ในปี 2567

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ตารางของ Krejcie & Morgan 1970,อ้างถึงใน ในตะวัน กำพอม. 2559)

ขอบเขตที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยก่อกำหนดงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ครั้งนี้ มุ่งศึกษาตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยการบริหารการนิเทศ 3 กลุ่มปัจจัย ประกอบด้วย 1) กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร ประกอบด้วย

1.1) ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 1.2) ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร 1.3) นโยบายการบริหารงานวิชาการ 2) กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ ประกอบด้วย 2.1) ด้านองค์กร 2.2) ด้านบุคคล 2.3) ด้านบริบทพื้นที่ และ 3) กลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3.1) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 3.2) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และตัวแปรตามคือ งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยการสร้างแบบสอบถามอาศัยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมตัวแปรเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างเป็นระบบ (ในตะวัน กำหอม, 2559) แบบสอบถามฉบับร่างได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การยอมรับค่าดัชนีตั้งแต่ 0.60–1.00 ถือว่าอยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ (6-Point Likert Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, 1932) ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัยรวมทั้งสิ้น 40 ข้อ ได้แก่ 1) กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การสนับสนุนจากผู้บริหาร นโยบายการบริหารงานวิชาการ 2) กลุ่มปัจจัยด้านทรัพยากรการนิเทศ ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านบุคลากร ด้านบริบทพื้นที่ 3) กลุ่มปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของชุมชน เกณฑ์การให้คะแนนกำหนดดังนี้ (Chang, 1993; Sowers, 2004 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559) 6 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 = เห็นด้วย 4 = ค่อนข้างเห็นด้วย 3 = ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 2 = ไม่เห็นด้วย 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ เช่นเดียวกับตอนที่ 1 รวม 40 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์ตัวแปร 2) สร้างแบบสอบถามและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พร้อมคำนวณค่า IOC 3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน 4) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (Cronbach, 1951) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.871 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดี 5) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามจำนวน 385 ชุด ซึ่งเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างชัดเจน ทั้งนี้มีการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ และหากพบข้อบกพร่องจะดำเนินการแจกแบบสอบถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean: M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) วิเคราะห์เป็นรายข้อและรายด้าน เกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 = ต่ำมาก 1.50–2.49 = ต่ำ 2.50–3.49 = ค่อนข้างต่ำ 3.50–4.49 = ค่อนข้างสูง 4.50–5.49 = สูง 5.50–6.00 = สูงมาก

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2.1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ใช้ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient (Pearson, 1895) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าความสัมพันธ์ (r) มีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 0.81–1.00 = สูงมาก 0.61–0.80 = สูง 0.41–0.60 = ปานกลาง 0.21–0.40 = ต่ำ 0.01–0.20 = ต่ำมาก 0.00 = ไม่มีความสัมพันธ์

2.2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้เพื่อทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระหลายตัวที่มีต่อ ตัวแปรตาม 1 ตัว โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้ ตัวแปรควรอยู่ในระดับมาตราอันตรภาค (Interval) หรืออัตราส่วน (Ratio) และหากมีตัวแปรเชิงกลุ่มต้องแปลงเป็นตัวแปรคัมมีก่อนการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร รองลงมาคือกลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม และอันดับสุดท้ายคือ กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาเป็นกลุ่มปัจจัย

1.1 กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร รองลงมาคือนโยบายการบริหารงานวิชาการ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร ตามลำดับ

1.2 กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ ด้านบุคคล รองลงมาคือด้านองค์กร และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริบทพื้นที่ ตามลำดับ

1.3 กลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามลำดับ

2. งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา และอันดับสุดท้ายคือด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.847 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.799 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 กลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.771 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ พบว่า กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ กลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.912 และสามารถอธิบายความผันแปรของปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 87.80 ($R^2=0.878$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง คือ 1) กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร ส่งผลทางบวกต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 2) กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ ส่งผลทางบวกต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 3) กลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม ส่งผลทางบวกต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

1. ปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร รองลงมาคือกลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม และอันดับสุดท้ายคือ กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาเป็นกลุ่มปัจจัย 1.1) กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร รองลงมาคือนโยบายการบริหารงานวิชาการ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร ตามลำดับ 1.2) กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ ด้านบุคคล รองลงมาคือด้านองค์กร และอันดับสุดท้ายคือ ด้านบริบทพื้นที่ ตามลำดับ 1.3) กลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับ 1 คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามลำดับจากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีบริบทและระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินงานวิชาการของครูในหลายมิติ ซึ่งสามารถอภิปรายผลโดยเชื่อมโยงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

ประการแรก กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยเฉพาะด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ และการขับเคลื่อนงานวิชาการของโรงเรียน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวลิต พิศาลชัยกุล (2561) ที่พบว่าการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ซึ่งต้องอาศัยภาวะผู้นำและการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน

ของผู้บริหาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ไชยตะมาตย์ (2562) และ สุรินทร์ จาดเปรม (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการอย่างยั่งยืน

ประการที่สอง กลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม อยู่ในลำดับรองลงมา โดยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดและผลการวิจัยของ พิมพ์นารา เสาวนิตย์ (2562) ซึ่งระบุว่าการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการบริหารระบบประกันคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ รวมถึงสอดคล้องกับงานของ มยุรี วรวรรณ (2563) ที่เสนอว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน ติดตาม และประเมินผล จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วมของ จักรกฤษณ์ โปตาพล (2564) ที่เน้นการระดมความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

ประการที่สาม กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ แม้จะอยู่ในลำดับสุดท้าย แต่โดยภาพรวมยังอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยด้านบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพและความพร้อมของบุคลากรด้านการนิเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนางานวิชาการของครู ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษกร ศรีชนะ (2565) ที่พบว่าผู้นำทางการศึกษาและกระบวนการนิเทศมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงงานของ พัศฎาพรห์ คำจันทร์ (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่าการนิเทศที่มีการวางแผน เครื่องมือที่เหมาะสม และการสะท้อนผลการนิเทศ จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การที่ด้านบริบทพื้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมทรัพยากร หรือความห่างไกล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเชาว์ มีหนองหว้า (2564) ที่พบว่าปัญหาด้านทรัพยากรและบุคลากรด้านการนิเทศยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนางานวิชาการในหลายพื้นที่

2. งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัย เขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา และอันดับสุดท้ายคือด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ จากผลการวิจัยพบว่างานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุโขทัย เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลรายด้านได้ดังนี้

ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาอยู่ในอันดับที่ 1 แสดงให้เห็นว่าครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ และการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวลิต พิศาลชัยกุล (2561) ที่พบว่า การบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีการจัดระบบและกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพินารา เสาวนิตย์ (2562) ซึ่งเสนอว่าการกำหนดมาตรฐานคุณภาพเป็นขั้นตอนสำคัญในวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยเฉพาะขั้นการวางแผน (Plan) ที่ต้องอาศัยการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษา ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ อมรรัตน์ ไชยตะมาตย์ (2562) ที่พบว่า ขอบข่ายการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนามาตรฐานการศึกษาถือเป็นฐานสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอยู่ในอันดับที่ 2 แสดงให้เห็นว่าครูมีการดำเนินงานด้านการตรวจสอบและประเมินผลตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง แม้จะไม่สูงเท่าด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา แต่ยังอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวลิต พิศาลชัยกุล (2561) ที่พบว่าด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นหนึ่งในด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และไม่มี ความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียนอย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ รจนา แก้วตา (2561) ซึ่งพบว่า การดำเนินงานด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ รวมถึงการติดตาม ตรวจสอบ ยังเป็นปัญหาในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าบริบทของสถานศึกษาและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการติดตามและประเมินคุณภาพการศึกษานอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพินารา เสาวนิตย์ (2562) และ มยุรี วรรณธรรม (2563) ที่เน้นว่าการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการตรวจสอบและปรับปรุง (Check และ Act) ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาทราบจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น แม้โดยรวมจะยังอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่สะท้อนให้เห็นว่าการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอาจยังมีข้อจำกัดบางประการ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา แก้วตา (2561) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องอาศัยการสร้าง ความตระหนัก การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรินทร์ จาดเปรม (2562) และ เฉลิมพร กุมภา (2563) ที่ระบุว่าปัจจัย

ความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การพัฒนาคุณภาพเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนเมื่อพิจารณาเชิงแนวคิด วงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของ พิมพ์นารา เสาวนิตย์ (2562) และงานวิจัยของ มยุรี วรวรรณ (2563) ซึ่งให้เห็นว่า ขั้นตอนปรับปรุงและพัฒนา (Act) เป็นขั้นที่ต้องใช้เวลา ความต่อเนื่อง และวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นคุณภาพ ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.847 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.799 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 กลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.771 โดยมีความสัมพันธ์ต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ทุกกลุ่มปัจจัย โดยกลุ่มปัจจัยผู้บริหารมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.847$) รองลงมาคือกลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ ($r = 0.799$) และกลุ่มปัจจัยการมีส่วนร่วม ($r = 0.771$) ซึ่งสามารถอภิปรายผลโดยเชื่อมโยงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้ ประการแรก กลุ่มปัจจัยผู้บริหาร ที่มีความสัมพันธ์กับงานประกันคุณภาพภายในในระดับสูงมาก สะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ ความสามารถในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการขับเคลื่อนงานวิชาการของผู้บริหาร มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวสิต พิศาลชัยกุล (2561) ที่พบว่าการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารโดยตรง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ไชยตะมาตย์ (2562) และ สุรินทร์ จาดเปรม (2562) ที่ระบุว่าปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การกำหนดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน และการควบคุมกำกับติดตามอย่างเป็นระบบตลอดจนงานของ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2565) และ ณัฐวุฒิ โมฆรัตน์ (2566) ที่ชี้ว่าผู้บริหารต้องมีสมรรถนะในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การจัดการทรัพยากร และการประเมินผล จึงจะทำให้งานประกันคุณภาพภายในบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สอง กลุ่มปัจจัยทางทรัพยากรการนิเทศ มีความสัมพันธ์กับงานประกัน

คุณภาพภายในในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าความพร้อมของบุคลากรด้านการนิเทศ เครื่องมือ กระบวนการนิเทศ และการสะท้อนผลการนิเทศ มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษกร ศรีชนะ (2565) ที่พบว่าผู้นำทางการศึกษาและกระบวนการนิเทศมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงงานของ พัศฎาพรห์ คำจันทร์ (2565) และ เวียงชัย แสงทอง (2566) ที่เน้นว่าการ นิเทศที่มีการวางแผน การใช้เครื่องมือที่เหมาะสม และการสะท้อนผล (AAR) จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการ เรียนรู้และส่งผลต่อความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพภายใน อย่างไรก็ตาม งานของ สุขชาวน มีหนองหว้า (2564) ยังสะท้อนให้เห็นว่าการขาดแคลนบุคลากรด้านการนิเทศและทรัพยากรทางการศึกษาเป็นอุปสรรคสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการที่ปัจจัยด้านทรัพยากรยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประการที่สาม กลุ่มปัจจัยการมี ส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับงานประกันคุณภาพภายในในระดับสูงเช่นกัน สะท้อนว่าการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผล เป็น กลไกสำคัญที่ช่วยให้การประกันคุณภาพภายในเกิดความยั่งยืน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพินารา เสาวนิตย์ (2562) ที่เสนอรูปแบบการบริหารระบบประกันคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำ และการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของวงจรคุณภาพ (PDCA) รวมถึงงานของ มยุรี วรวรรณ (2563) และ รจนา แก้วตา (2561) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วม การสร้างความตระหนัก และการทำงานเป็นทีม ช่วยลดปัญหาในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วมของ จักรกฤษณ์ โปตาพล (2564) ที่เน้นการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย เพื่อให้การ ดำเนินงานบรรลุผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย
 - 1.1 ควรเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
 - 1.2 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
 - 1.3 ควรพัฒนาทรัพยากรและระบบการนิเทศทางการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาอื่น หรือเปรียบเทียบกับโรงเรียนประเภทอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถนำ ผลการวิจัยไปอ้างอิงหรือประยุกต์ใช้ในบริบทที่กว้างขึ้น
 - 2.2 ควรศึกษาเชิงลึกด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อให้เข้าใจ สาเหตุ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาปัจจัยเกื้อหนุนงานวิชาการและงานประกันคุณภาพภายในอย่างลึกซึ้ง ควรใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม หรือการสังเกตควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อสะท้อนมุมมอง และประสบการณ์จริงของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2565). การนำนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา : สมรรถนะและแนวทางการพัฒนา. *วารสารครุศาสตร์สาร*. 16(1). 77-92.
- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: ผู้นำในยุค Disruptive*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- เฉลิมพร กุมภา. (2564). รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(2), 29-46.
- ชวลิต พิศาลชัยกุล. (2561). *การบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขต อำเภอมะนัง พัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณัฐภูมิโมฆรัตน์. (2566). *สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.
- ในตะวัน กำหอม. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา*.
- พัสฎาพรห์ คำจันทร์. (2565). *อนาคตภาพการนิเทศการศึกษา สำหรับศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในทศวรรษหน้า: กรณีสาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ)*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิมพ์นารา เสาวนิตย์ (2562). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถทางเทคโนโลยีของนักเรียนในระดัชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนาศโมสร (โบราณณญาณบำรุง), โรงเรียนวัดนาศโมสร (โบราณณญาณบำรุง) อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, หน้า 4 - 34.
- มยุรี รววรรณ. (2563). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- รจนา แก้วตา. (2561). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 41*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- เวียงชัย แสงทอง. (2566). รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*. 11(3). 1195-1205.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2559). *รุษภาวิทยากร JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT*, 2 (1).

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579)*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2560). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กระทรวงศึกษาธิการ
- สุรินทร์ จาดเปรม. (2563). รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาสมรรถนะสูงของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อมรรัตน์ ไชยตะมาตย์. (2562). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. มจร. *พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 4(1): 29-30.
- อันติมา ยัพราชภูร์. (2559). กลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
- อิฐ แยมยิ้ม. (2563). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
- Chang, L. (1993). A psychometric evaluation of 4-point and 6-point Likert-type scales. *Educational and Psychological Measurement*, 53, 9–15.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2004). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach* (6th ed.). Allyn & Bacon.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 1–55.
- Pearson, K. (1895). Notes on regression and inheritance in the case of two parents. *Proceedings of the Royal Society of London*, 58, 240–242.
- Sowers, J. (2004). Scaling and measurement in educational research. *Journal of Educational Research*, 97(4), 249–256.
- Wiles, J., & Bondi, J. (2004). *Supervision: A guide to practice* (6th ed.). Pearson.